

Figur 1. På grund av isläget var vi tvungna att anlita svävartransport för att ta oss ut till Valsörarna under hela april månad. Alla foton: Niclas Fritzés

Valsörarnas biologiska station – verksamhetsberättelse för år 2023

NICLAS FRITZÉN & JAN HÄGG

Året 2023 utgjorde Valsörarnas biologiska stations 58:e verksamhetsår. I verksamhetsberättelsen presenteras utfört arbete och en del resultat i korthet, medan större sammanställningar publiceras separat.

Årets första besök på Valsörarna gjordes redan den 2 januari med stationschefens Rönnqvist 16-båt då det var öppet vatten från Vikarskat ända till Norderstörs sund, och först 20 meter före stationens flytbrygga blev isen för tjock för att bryta sig igenom.

Verksamheten inleddes i egentlig bemärkelse först 9.4 eftersom isläget totalt hade förändrats och vi under hela april var tvungna att anlita svävartransport för att ta oss ut till Valsörarna. På hösten pågick verksamheten till 22.10, med ett sista besök 28.10 då stationen stängdes ner för vintern.

Det totala antalet bemanningsdagar var 147, fördelade på ca 105 personer. Som stationschef fungerade Niclas Fritzés, som år 2023 spenderade 79 dagar på Valsörarna, och till Valsörskommittén hörde därtill Jan Hägg, Tuija Warén, Gunnar Stara, Ralf Wistbacka, Aurelia Rådström och Torgny Backman. Kommittén fungerade

på ideell basis medan stationschefen avlönades med motsvarande två månadsverken.

Båttransporterna sköttes huvudsakligen med stationens egen båt Walsörn, med stationschefen som skeppare. Verksamheten finansierades genom bidrag av Svensk-Österbottniska Samfundet, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Svenska litteratursällskapet i Finland, BirdLife Finland och Svenska Österbottens Kulturfond.

Biologiska stationen framför ett stort och varmt tack till alla finansiärer, till dem som utfört den vetenskapliga verksamheten, till talkoarbetare och alla andra medarbetare samt till Björkö delägarlag på vars marker verksamheten på Valsörarna utförs.

Fågelstationsverksamheten

Stationen fungerar även som officiell fågelstation. Till fågelstationsverksamheten räknas traditionellt flyttfågel- och annan fågelobservationsverksamhet samt ringmärkning, men även den vart tredje år återkommande karteringen av häckande skär- gårdsfåglar, som utförs nästa gång år 2024.

En läsvärd, utförligare rapport över fågelstationsverksamheten har författats av Jan Hägg (*Valassaarten lintuasema – Miehitys ja havainnot 2023*, endast på finska) och finns att nedladdas via OA:s internetsida (www.oa.fi/om_oss/rapporter). Fågelobservationsarbetet och flyttfågeluppföljningen var aningen mera omfattande än föregående år.

På våren låg fokus på sträckfågelräkning, medan pärluggleringmärkning dominerade på hösten. Stationsringmärkning utfördes betydligt aktivare än föregående år, under ca tre veckor både på våren och hösten. Därtill ringmärktes en del projektarter under sommaren.

För fågelstationens del var bemanningsdagarna (vilka räknas utgående från ifyllda stationsblanketter) 102, d.v.s. lite fler än föregående år (95). De personer som innehade flest bemanningsdagar gällande fågelstationsverksamhet var Tuija Warén (23 d) samt Mats Björklund, Leo Saarijärvi, Roland Lillkåla, Esko Lehtiniemi och Christer Hangelin (alla 16 d). Fågelstationen bemannades av 35 personer. Totalt observerades 185 fågelarter under året, vilket är fler än långtidsmedeltalet 175. Inga nya arter för Valsörarna observerades.

Antalet ringmärkta fåglar uppgick till 1 967 (616), fördelade på 57 (46) olika arter (fjölårets siffror inom parentes), d.v.s. både individ- och artantalet var markant

Tabell 1. Det senaste årets kontroll- och fynddata över fåglar som fångats på Valsörarna. Individer som både ringmärkts och återfångats på Valsörarna samma säsong listas inte, däremot de som ringmärkts på våren och återfångats på hösten. Arterna listas i systematisk ordning och kronologiskt enligt ringmärkningsdatum. Förkortningar: kv = kalenderår, pp = bounge, Vals = Valsörarna, NO = Norge, SE = Sve-
rige, Vb = Västerbotten, * = baserat på fyndbrevets datum

Art	Ringm. datum	Ålder	Ringm.plats (ringmärkare)	Fynddag	Fyndplats (ringmärkare)	Avstånd (km)	Tid (dygn)
Sparvhök	25.9.2022	1kv	Vals (E. Lehtiniemi)	25.1.2023	Groningen, Holland (död)	1 406	122
Hornuggla	21.9.2022	1kv	Vals (I. Nousiainen)	5.4.2023	Hidrasund, Vest-Agder, NO	974	196
Pärluggla	28.9.2019	1kv	Vals (P. Peura)	5.2.2020*	Vb SE (död)	118	130
Pärluggla	29.9.2020	+1kv	Vals (T. Osala)	25.9.2023	Karleby (S. Vikström)	114	1 091
Pärluggla	21.9.2021	1kv	Vals (T. Osala)	13.9.2023	Korsholm (P. Peura)	26	722
Pärluggla	11.5.2022	pp	Kronoby (S. Vikström)	21.9.2023	Vals (H. Eklund)	114	498
Pärluggla	7.9.2022	2kv	Kangasniemi (H. Kuurne)	4.10.2023	Vals (J. Hägg)	325	392
Pärluggla	12.9.2022	1kv	Tauvo (M. Tynjälä)	2.10.2023	Vals (J. Hägg)	231	385
Pärluggla	23.9.2022	1kv	Karleby (S. Vikström)	3.10.2023	Vals (J. Hägg)	114	376
Pärluggla	14.9.2023	2kv	Korsholm (P. Peura)	18.9.2023	Vals (T. Lövdahl)	26	4
Pärluggla	14.9.2023	2kv	Karleby (S. Vikström)	28.9.2023	Vals (T. Wärén)	114	14
Pärluggla	18.9.2023	2kv	Kangasniemi (H. Kuurne)	3.10.2023	Vals (J. Hägg)	322	15
Pärluggla	21.9.2023	2kv	Karleby (S. Vikström)	10.10.2023	Vals (I. Nousiainen)	113	19
Sidensvans	6.10.2023	1kv	Vals (I. Kreivi)	11.11.2023	Akureyri, Eyf, Island	1 858	36
Koltrast	15.4.2023	2kv	Vals (E. Lehtiniemi)	18.9.2023	Vals (P. Peura)	0	156
Talgoxe	23.10.2020	1kv	Vals (W. Velmala)	1.6.2023	Vals (död, E. Isakson)	0	951
Talgoxe	8.10.2021	+1kv	Vals (M. Hänninen)	18.4.2023	Vals (E. Lehtiniemi)	0	557
Talgoxe	11.10.2021	+1kv	Vals (I. Kreivi)	25.4.2023	Vals (M. Hänninen)	0	561
Talgoxe	24.9.2022	1kv	Vals (I. Kreivi)	23.4.2023	Vals (M. Hänninen)	0	211
Talgoxe	24.9.2022	1kv	Vals (I. Kreivi)	21.10.2023	Vals (J. Kannonlahti)	0	392
Talgoxe	24.9.2022	1kv	Vals (I. Kreivi)	23.4.2023	Vals (M. Hänninen)	0	211
Talgoxe	24.9.2022	1kv	Vals (I. Kreivi)	21.10.2023	Vals (J. Kannonlahti)	0	392
Talgoxe	25.9.2022	1kv	Korsholm (J. Pikkariainen)	20.4.2023	Vals (E. Lehtiniemi)	29	207
Talgoxe	27.9.2022	1kv	Vals (I. Kreivi)	13.5.2023	Vals (N. Fritzen)	0	228
Talgoxe	15.4.2023	2kv	Vals (E. Lehtiniemi)	21.10.2023	Vals (J. Kannonlahti)	0	189
Talgoxe	16.4.2023	+2kv	Vals (E. Lehtiniemi)	4.10.2023	Vals (I. Kreivi)	0	171
Talgoxe	28.4.2023	2kv	Vals (M. Hänninen)	21.10.2023	Vals (J. Kannonlahti)	0	176
Talgoxe	2.5.2023	2kv	Vals (I. Kreivi)	21.10.2023	Vals (J. Kannonlahti)	0	172
Bofink	17.4.2021	2kv	Jurmo (O. Oksanen)	16.4.2023	Vals (E. Lehtiniemi)	400	729
Bofink	28.4.2021	+2kv	Vals (A. Laitinen)	22.4.2023	Vals (M. Hänninen)	0	724
Bofink	24.4.2022	2kv	Vals (A. Laitinen)	21.9.2023	Vals (P. Peura)	0	515
Gråsiska	6.10.2023	1kv	Vals (I. Kreivi)	18.10.2023	Lindesnes, Vest-Agder, NO	955	12
Gulspär	21.9.2021	+1kv	Vals (T. Lövdahl)	23.4.2023	Vals (M. Hänninen)	0	579

större än föregående år. Majoriteten av fåglarna ringmärktes under höstperioden. De fem arter som det ringmärktes flest av var gråsiska (310), kungsfågel (305), talgoxe (176), sidensvans (136) och bergfink (124). Antalet ringmärkta pärlugglor förblev endast 75. Nya ringmärkningsarter var trädlärka, gråspett, stenknäck och gråspär. Övriga för området ovanliga eller intressanta ringmärkningar var skata, pilfink,

härmsångare, stjärtmesar av *europaeus*-underarten, tajgasångare och snösiska. Därtill ringmärktes en hybrid av hus- och ladusvala.

Gällande återfynd av tidigare ringmärkta fåglar som kommit stationen till kännedom finns några noterbara långväga fynd, bl.a. en sparvhök som ringmärktes hösten 2022 på Valsörarna och som hittades fyra månader senare 25.1.2023 i nederländska Groningen 1 400 km från Valsörarna. En hornuggla som ringmärktes hösten 2022 på Valsörarna påträffades död 5.4.2023 i norska Hidrasundet, 974 km från Valsörarna. Åtminstone en av de många sidensvansar som ringmärktes på Valsörarna hösten 2023 flög ända till Island (1 858 km), där den observerades (ringen avläst på fotografi) 11.11.2023. En gråsiska som ringmärktes på Valsörarna i oktober 2023 återfångades tolv dagar senare av ringmärkare i Lindesnes i Norge, 955 km från Valsörarna. För övriga återfynd se tabell 1.

Våren

Vårperioden inleddes redan i början av april (9.4) och pågick utan avbrott ända till början av juni (1.6). Stationsringmärkningen pågick under tre veckor (15.4–4.5). Sträckfågelräkning och övrigt fågelobservationsarbete pågick under hela perioden, vilket omfattade både huvudflytten för de tidiga arterna och de senare arktiska arternas hela flyttperiod. Bemanningdagarna på våren uppgick till 53, vilket betyder nästan två veckor mer än föregående år (40).

Trots god bemanningssituation observerades endast 213 flyttande fjällvråkar, inte ens hälften av föregående års resultat (vilket också det var dåligt p.g.a. sämre bemanningssituation). För de tidigt flyttande tranornas del förekom dagar med riktigt livlig flyttning, och totalantalet flyttande tranor uppgick till 1 499.

Av de senare arktiska flyttarna i maj noterades totalt drygt tvåtusen (2 337) flyttande lommar (alla arter), aningen fler än föregående år. Antalet vårflyttande svärter och sjöorrar sammanslaget närmade sig hela 200 000 (182 035), markant fler än föregående år (65 888). För båda arterna noterades 18.5 ett nytt dagsrekord för stationen (svärta 3 400, sjöorre 76 500). Även flyttande alfåglar noterades ovanligt mycket för stationen, hela 1 752.

I samband med vårens observationsarbete och flyttfågeluppföljning påträffades en del rariteter. Av de arktiska arterna observerades fyra flyttande vitnäbbade islomar och därtill noterades två till arten obestämda islomar. Övriga intressanta observationer var en turkduva som observerades 28.4 och en stenknäck som ringmärktes 4.5. I mitten av maj (15.5) observerades därtill en biätare från stationens trappa.

Figur 2. Under idealiska förhållanden i slutet av maj räknades rastande sjöfåglar från Valsörarna via Ritgrund till Stubben. På bilden Anette Bäck och Erik Isakson.

Sommaren

Vårens enhetliga bemanningsperiod avslutades 1.6. Därefter var sommarens bemanning till större delen sporadisk eller kopplad till stationens övriga forsknings- och annan verksamhet. För Finlands fjärde fågelatlas (2022–2025), som inleddes föregående år, insamlades även denna sommar data för atlasindex, bl.a. från Hällkallan som hör till de atlasrutor för vilka OA ansvarar. Bemanningsdagarna under sommaren var tolv och ytterligare fem dagar med mera sporadiska observationer. Observationer av sällsynta arter förblev få, t.ex. nattsångare observerades inte alls. Av övriga sångare kan noteras ett revirhävande härmsångarpar vid före detta sjöbevakningsstationen. En brun glada observerades på Äbbskäret 13.6 och några dagar senare (19.6) sjöng en mindre flugsnappare i närheten av fyren.

Hösten

Hösten var medelmåttig i fråga om fågelstationsbemanningen. Stationen var oavbrutet bemannad under perioden 16.9–22.10, förutom ett kort avbrott vid dåligt väder. Därtill gjordes ett dagsbesök 28.10 som avslut på säsongen. Under höstperioden utfördes stationsringmärkning under tre och en halv vecka och traditionell pärlugglefångst under nästan fyra veckor. Stationsblanketter fylldes i för 36 dagar, en fler än föregående år.

Figur 3, ovan. Övre delen av Livbärgarskjulet gjordes i april om till ett svalhotell med fanerskivor längs väggarna och mellan dem en genomskinlig pressning. Ladusvalorna accepterade förändringen och 11 par häckade i skjulet under sommaren.

Figur 4, t.v. En hybrid av ladu- och hussvala ringmärktes vid fyren 13.7.

Figur 5, t.v. Stenknäck blev ny ringmärkningsart för Valsörarna 4.5. Övriga nya ringmärkningsarter under året var gråspett, trädlärka och gråsparv.

Figur 6, nedan. Ett härmsångarpär ringmärks på Valsörarna 19.7 av Asseri Laitinen med dottern Aila som medhjälpare.

Undersökningen av pärlugglans vandring är det viktigaste projektet under höstens verksamhetsperiod, och den fångstperioden uppfyllde nätt och jämt våra målsättningar. Artens vandring var svag och endast 75 individer ringmärktes (113 år 2022). Ytterligare gjordes kontroller av 8 pärlugglor som ringmärkts tidigare år eller på annan ort, vilket utgjorde 9,6 % av de totalt 83 behandlade individerna. Även övriga ugglearter lockades med attrapp, men höstens resultat förblev mycket klen då endast en hökuggla och en jorduggla fångades. Inga horn- eller sparvugglor lät sig fångas.

Av övriga invasionsarter var t.ex. blåmesens, talgoxens och talltitans vandringar svaga medan svartmesen uppträdde förhållandevis rikligt. Även kungsfåglarnas vandring var under bemanningsperioden ganska livlig. Av höstens arter uppträdde också sidensvansarna rikligt på Valsörarnas hedar och nya dagsrekord nåddes. Gällande sparsamt förekommande eller annars intressanta arter var hösten ganska anspråkslös. I september observerades två stäpphökar och i mesarnas blandflockar upptäcktes en nötväcka. Till de bästa observationerna i oktober hörde bl.a. vitryggig hackspett, en gråsparv samt tajgasångare som observerades under sex dagar.

Övriga fågelprojekt

Uppföljningen av ejderns häckning i de 63 ejderskydd som utplacerades år 2017 på Valsörarna fortsatte. Tyvärr lyste ejdern helt med sin frånvaro i skydden.

Däremot är våra 66 sjöfågelholkar (52 för storskrake, 7 för knipa och 7 för salsskrake), som placerats ut 2016 och 2017, fortsättningsvis mycket populära bland storskrakarna. Alla dessa granskades i slutet av maj–början av juni. I 37 holkar konstaterades häckning: storskrake 36, knipa 1. För storskrakens del är det ett nytt rekord, och ockupationen av holkarna är nästan 70 %. Den årliga inventeringen av svartpar utfördes också. Svärtinventeringen och större delen av holkgranskningarna utfördes av Erik Isakson.

Hus- och ladusvalor inventerades utförligt på Valsörarnas huvudöar vid flera tillfällen under juni och juli av stationschefen, Siri Fritzén, Kristian Lindqvist, Petter Bohman och Aron Froster. Fokus låg på stations-/hamnområdet i norr, området kring fyren och vid Båtsviken. Totalt konstaterades 30 hussvalhäckningar (baserat på ungar i boet eller äggskal och mycket ungs spillning under boet), d.v.s. igen det största antalet sedan år 2017 då nya betongbon placerades ut och den utförligare uppföljningen inleddes. Antalet torde relativt väl återspegla parantalet eftersom alla häckningarna var mer eller mindre samtida. Av bona var 19 i konstgjorda betong-

bon, 9 i naturbon av lera, ett i en grå flugsnapparholk och ett i en springa i en byggnad. Totalt 16 häckande ladusvalpar konstaterades, av vilka hela 11 hade bo i det nya svalhotellet i Livbärgarskjulet (se s. 8). För första gången utfördes omfattande ringmärkning av svalungar, med resultatet 35 ringmärkta hussvalungar, 30 ladusvalungar och en hybrid. Därtill ringmärktes 9 vuxna ladusvalor.

I samarbete med BirdLife Finland och Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys karterades under sommaren rastande fåglar på grunda havsområden i Kvarken, där OA medelst stationsbåten Walsörn i maj och juli karterade ett område som sträckte sig från Valsörarna via Ritgrund till Stubben.

Den 6 maj deltog OA:s lag på 8 personer i Tornens kamp från vindskyddet på Tuorelaskatan med resultatet 75 arter, av vilka de intressantaste var snatterand och pilfink.

Spindelundersökningar

I stationens regi utfördes inga större spindelundersökningar, men på uppdrag av NTM-centralen inventerade Niclas Fritzén spindelfaunan på några hedar där bränning planeras, för att senare kunna följa upp bränningens inverkan på spindelfaunans utveckling. Presentspindeln (*Pisaura mirabilis*) som påträffades som ny för Valsörarna år 2021 hade nu igen bon med ungar på samma plats, trots att den förbisågs år 2022.

Fladdermöss

År 2023 utgjorde elfte året för fladdermusundersökningarna inom projekt Kvarken-Bats. Projektet har sin tyngdpunkt på Valsörarna, men under sommaren låg fokus dock på att försöka hitta tajgafladdermuskolonier med fladdermöss som ringmärkts på Valsörarna. Sommartid finns nämligen knappt några fladdermöss på Valsörarna, och det är fortfarande okänt var Valsörarnas höstliga fladdermöss förökar sig.

Från 16.7 till 13.8 ringmärktes 116 fladdermöss utanför Valsörarna inom Vasa, Korsholm, Vörå och Laihela kommuner (78 tajgafladdermöss, 22 nordfladdermöss, 11 vattenfladdermöss, 6 mustaschfladdermöss). Därtill gjordes en kontroll av en vattenfladdermus i kolonin i uthuset i Strömsö, där den också hade ringmärkts två år tidigare. Ytterligare fångades och granskades ca 100 tajgafladdermöss (utan att ringmärkas) vid två stora kolonier. Inga ringmärkta fladdermöss från Valsörarna påträffades. Fångstarbetet leddes av Niclas Fritzén, assisterad av Torgny Backman, Anette Bäck och Ida Berg.

Figur 7. Petra Bach, Lothar Bach, Petter Bohman och Johan Ahlén granskar om det kommit några fladdermöss i harpfällan.

Höstfångsten på Valsörarna pågick oavbrutet i fyra veckor från 23.8 till 16.9, med enstaka ringmärkningar av fladdermöss i holkar under augusti och september före och efter detta. För att hjälpa till med fångstarbetet och för att bekanta sig med forskningen på Valsörarna hade deltagare från svenska föreningen BatLife Sweden återigen inbjudits till våra volontärveckor. För ringmärkningen ansvarade Niclas Fritzn, Jarmo Markkanen och Kati Suominen och som medhjälpare under olika veckor Michael Schneider, Lark Davis, Mark Roper, Maryam Bessouda, Jacqueline Nelms, Stina Hällholm, Iwona Daton, Charlotte Oscarsson, Erik Owusu-Ansah, Petter Bohman, Johan Ahlén, Petra Bach, Lothar Bach samt Teemu Virtanen och Timo Metsänen.

Figur 8. Den nordfladdermus fångades med harpfälla vid Käringsund 3.9.2015 och återfanns i en fladdermusholk på stationens bastuvägg 23.8.2023 (på bilden). Den har också visat sig på Valsörarna 2016, 2018 och 2021.

Totalt ringmärktes 120 fladdermöss på Valsörarna, fördelade på fyra arter: tajgafladdermus 85, trollpipistrell 23, nordfladdermus 10, mustaschfladdermus 1, gråskimlig fladdermus 1, vilket är rekord i antalet nyringmärkning sedan ringmärkningsverksamheten inleddes 2014. Därtill gjordes kontroller av sex fladdermöss (3 nord, 3 tajga) som ringmärkts tidigare år på Valsörarna.

De intressantaste av dessa var en tajgafladdermus som ringmärktes 2016 och två nordfladdermöss som ringmärktes 2015 och 2016. Alla var vid ringmärkningstillfället vuxna hanar, vilket innebär att deras minimiålder är 9 respektive 8 år, båda nya åldersrekord för Valsörarna.

Stationschefen Niclas Fritzen, som leder fladdermusprojektet KvarkenBats, deltog i Svenska Fladdermuskonferensen i Jönköping i november.

(Korrigerering till fladdermusantalet 2021 (OA-Natur 2022, s. 12). Antalet ringmärkta tajgafladderöss ska vara 47 och inte 46, så totalantalet ringmärkta fladdermöss 2021 är 57, inte 56.)

Figur 9. Svensk-Österbottniska Samfundet besökte Valsörarnas biologiska station 14.6.

Exkursioner och talkon

I mitten av april byggdes med talkokraft ett svalhotell åt ladusvalorna i Livbärgarskjulets övre del. Utrymmet avskildes med hjälp av nya balkar, fanerskivor längs väggarna och en uppspänd genomskinlig presenning över mitten. Svalorna accepterade förändringen och hela 11 par häckade i det nya "hotellet", utan att smutsa ner övriga delar av Livbärgarskjulet! Därtill underlättar åtgärderna väsentligt ringmärkningsverksamheten av svalungarna och en noggrannare uppföljning av antalet bon.

OA:s traditionella vårexkursion till Valsörarna ordnades 18.5 med 10 deltagare. Den 14 juni ordnades en Valsörsexkursion för Svensk-Österbottniska Samfundets styrelse med avec (totalt 12 deltagare), vilket blev startskottet för nya samarbetsformer. Även livsstilsprogrammet Strömsös team fick en guidad tur på Valsörarna 19.6 där olika typer av samarbeten diskuterades.

I samband med exkursionerna slogs även delar av ängen vid fyrvaktarboställets gård. Ett separat ängstalko där fyrvaktarboställets gård sköttes ordnades 15.7 med sju deltagare, under ledning av Lise-Lotte Flemming. Ett stationstalko med 10 deltagare ordnades 19.8 då stationen städades, delar av Livbärgarskjulet fixades och ved

kapades. Under lite mindre officiella talkoformer slogs vegetationen vid nätfångstplatserna inför ugglesäsongen.

Övrigt

OA deltog i Håll skärgården ren r.f.:s strandskräpsmonitorering där vi vid tre tillfällen (maj, september och oktober) samlade och dokumenterade skräp längs en 300 meter lång strandremsa på Valsörarna. På våren införskaffades en värmekompost. En hel del ny ringmärkningsutrustning införskaffades, bl.a. nya fångstnät, tänger och fågelpåsar. Därtill gjordes nya tvådelade nätstolpar av aluminium, vilka huvudsakligen kommer att tas i bruk 2024.

Tack vare att vi äntligen fått lov av markägaren att fånga minkar togs sex stycken av daga inom Valsörsarkipelagen med hjälp av självdödande fällor. Fångsten utfördes av stationschefen och Erik Isakson. OA deltog via stationschefen i övervakning av landstignings- och fiskeförbud inom naturskyddsområdet.

Publikationer och rapporter år 2023 med anknytning till verksamheten på Valsörarna

- Fritzén, N. & Hägg, J. 2023: Valsörarnas biologiska station – verksamhetsberättelse för år 2022. — OA-Natur 25: 3–14.
- Fritzén, N. 2023: BatLife Sweden vieraana Valassaarilla — Lepakot 1: 41.
- Hägg, J. 2023: Valassaarten lintuasema – Miehitys ja havainnot 2022. — Ostrobothnia Australis r.f., opublicerad rapport, 18 s.
- Kannonlahti, J. & Lehtiniemi, T. 2023: Merenkurkun avomerilaskennat 2023. — Opublicerad rapport, 14 s.
- Schneider, M. 2023: Fladdermöss på Valsörarna och Stora Fjäderägg hösten 2022. — Rapport till Länsstyrelsen Västerbotten, 16 s.